

11. Octubre. 1996

PRIMERA PART: INTRODUCCIÓ I INFRAESTRUCTURA

1. Les branques de la Sociologia: la Teoria, la Metodologia i l'Estructura Social. Concepte d'estructura social.

La sociologia consta de tres branques:

A. Teoria Social: És la successió de teories sociològiques contemporànies. Hi han hagut teories sociològiques des de 1800. Hi ha dos grans grups:

- *Teories de consensos*: Explica el comportament de la societat en base als consensos.

- *Teories del conflicte*: Expliquen el comportament de la societat tenint com a base un conflicte. Max Weber i Marx són grans teòrics d'aquest grup.

B. Estructura Social: Estudia la societat d'ara i tal com és.

C. Metodologia i Tècnica: Són els instruments; com es tria la gent per fer una enquesta o com s'ordenen les preguntes dins un qüestionari, etc...

Superestructura

Estratificació

Infraestructura

La infraestructura és allò que és pràcticament incanviable, per exemple, el medi físic.

16. Octubre. 1996

2. Introducció: Modificacions de l'estructura de les societats, com a conseqüència de la Segona Revolució Industrial.

- D. Bell va fer un llibre, La mort de les ideologies, on deia que desapareixien unes ideologies i en sortien unes altres; deia que apareixia una nova societat, la post-industrial.

- Giddens ha parlat de les societats avançades. Amb un nom o un altre, la societat ha canviat molt respecte a la que va aparèixer amb la Revolució Industrial. El canvi ha estat:

Societat Agrària (rural)

Societat Estamental Revolució Industrial Revolució Francesa

Absolutisme

Revolució Liberal Societat Industrial Societat de classes

Democràcia Revolució Científica o Societat avançada

(urbana) 2ª Revolució Industrial (metropolitana)

– L'any 1760 comença a Anglaterra la Revolució Industrial, després es va estendre per Holanda i després a tota Europa. Aquest no és un procés simultani perquè a l'Àfrica sud-sahariana, per exemple, encara no ha començat.

– En les últimes dècades hi han hagut uns canvis en la tecnologia, en els costums, en les relacions de la família, etc... Ara hi ha una revolució científica o 2ª Revolució Industrial, en la que ha aparegut la societat post-industrial o la societat avançada (que és metropolitana). La democràcia ja no és de classes (burguesia, nobles, etc...) ara és per tothom.

Característiques de la Revolució Científica:

A. Transformació de les fonts d'energia:

L'energia modula molt la vida d'una societat. A les societats preindustrials l'energia era d'origen natural (del propi esforç, de la natura – molí, foc, llenya, carbó vegetal...–). En un moment es descobreix el carbó mineral a Anglaterra (carbó de coq) que té un poder calorífic més gran. Aquest descobriment va permetre la invenció de la màquina de vapor i el desenvolupament de la indústria.

Amb la 2ª Revolució Industrial es troben noves fonts d'energia (electricitat, inicialment energia hidràulica). A principis de segle es fan els primers salts. L'energia elèctrica permetrà moltes coses, per exemple, la llum. Apareixeran els carburants líquids (petroli, benzina, gas...) i finalment l'energia atòmica. Això permetrà el desenvolupament de nous mitjans de transport i mitjans de comunicació. L'energia atòmica inicialment va començar amb finalitat destructiva. Aquestes energies permeten que l'esforç humà sigui molt menor. Això permet augmentar el temps lliure i disminuir la cadena de producció (el robot incorpora aquestes feines).

B. Desenvolupament tècnic dels mitjans de transport:

Inicialment el transport era la mula, el vaixell de vela o de rem, etc... Després amb la Revolució Industrial, el 1880 triomfa el vapor a la navegació; als trens, etc... Això redueix les distàncies i permet una gran mobilitat de masses.

Hi ha dues classes de moviment; el turisme, del nord cap al sud, i l'emigració laboral, del sud cap a la nord. A Espanya va haver emigració fins la crisi del petroli de 1973. Els països productors de petroli, en especial el príncep d'Aràbia Saudita i el ministre del petroli de Veneçuela, es van posar d'acord i van crear l'OPEP. Van baixar la producció i van pujar els preus, de manera que a Occident el van escanyar fins la crisi de 1973 (tancament d'empreses, atur...) Durant els anys anteriors a això (1963–1973) hi ha grans moviments de població espanyola externa i interna. Això fa que la població es transformi, i tendeixi a concentrar-se a la costa i al centre. A partir de 1973, l'immigració va baixant. L'atur actual és potser una conseqüència d'aquella crisi.

C. Augment dels mitjans de comunicació social:

Abans de la 1ª Revolució Industrial el mitjà de comunicació social és el correu, poca premsa i l'església, que és molt important. El capellà és el que envia el missatge. Un altre mitjà és el pregoner, o el bando dels militars. El llibre també és un mitjà però és molt minoritari per l'analfabetisme. Amb la Revolució Industrial apareixerà la premsa diària. Amb la 2ª Revolució Industrial i l'electricitat hi haurà àudio i vídeo, que arribaran pràcticament a tot arreu. Ara amb Internet hi ha una unió planetària, les distàncies gairebé han desaparegut. Ara els costums s'unifiquen (texans, música, futbol...) és l'aldea mundial. Això passa amb les finances, la cultura, les ideologies, etc...

D. Tecnificació de la vida domèstica:

L'ascensor va canviar l'aspecte de les ciutats. Després de la Revolució Industrial, s'incorpora la tecnologia a les coses. Abans es cuinava amb carbó, les neveres tenien un troç de gel que calia canviar cada dia (anys 40). L'arribada de la tecnologia a les cases ha permès l'alliberament de la dona.

E. Domini de l'ésser humà sobre el principi i la fi de la vida:

El control de la natalitat és conseqüència de la Revolució Industrial. El primer mètode és el preservatiu de cautxú (1840), tot i que no s'usava gaire. El 2on invent va ser la píndola, els anys 60, que va tenir un gran èxit, tot i que el franquisme la va prohibir. Amb això comença una nova era pel control de la natalitat (diafragma, píndola masculina, RU-486 – Roussel–Uclaf 486–...). A més l'inseminació artificial permet que gent estèril tingui fills.

– Com a conseqüència d'això, hi ha unes transformacions:

1. La població passa d'ésser rural a ésser urbana amb la Revolució Industrial i ara ha passat d'urbana a metropolitana.
2. La població amb la Revolució Industrial va passar del sector primari al secundari, i amb la 2ª Revolució Industrial, ha passat del secundari al terciari.
3. Abans de la Revolució Industrial la piràmide era baixa amb una base de treballadors camperols. Amb la Revolució Industrial la piràmide s'estilitza i té més capes intermitges. Ara les capes intermitges són més que les treballadores (assalariats).

Abans 1ª Rev. Ind. 1ª Rev. Ind. 2ª Rev. Ind.

18.Octubre.96

3. Infraestructura: La base humana: la població, l'explosió demogràfica, migracions intercontinentals i transformacions demogràfiques.

Societat post-industrial Daniel Bell (1959)

Alain Touraine (5 – 1968)

Societat avançada Giddens (1973)

W. Goldwin (1756 – 1836)

Condorcet (1743 – 1794)

T. R. Malthus (1776 – 1834)

– Amb la 1ª Revolució Industrial ja es comença a incidir sobre la fi de la vida. Apareix el sabó, que facilita la higiene i evita moltes malalties; apareix la fàbrica de sanitaris Roca.

– A Anglaterra el 1848 es va fer la 1ª llei sanitària i després altres països ho van fer. Després va venir el desenvolupament de la medicina (vacunes, microbis...). Amb tot això comença a baixar la mortalitat. Això es fa més destacable amb la 2ª Revolució Industrial (descobriments de la penicilina el 1928); hi haurà transplants d'òrgans, hivernació d'éssers vius, etc... L'esperança de vida augmenta (homes 74 anys i

dones 81 anys a Catalunya)

– El 1961 hi ha 150.000.000 de dones utilitzant la píndola. Actualment s'usa més el preservatiu pel perill de les malalties venèrees (SIDA). Es fan al món 40.000.000 d'avortaments a l'any i 350.000 dones moren avortant. Ara hi ha diversos sistemes en el control dels naixements: clonació, inseminació, manipulació genètica, mares de lloguer...

– Amb tot això, la conseqüència més directa és el Baby Boom a tot el món. Durant l'època medieval la gent moria jove, amb la mateixa edat que l'època romana, no va augmentar. Menys de la meitat dels que naixien arribaven als 20 anys, fa 100 anys a Catalunya, ii només ¼ part arribava als 30.

– La Humanitat va trigar mil·lenis a arribar als 2.500 milions d'habitants, però en 35 anys, s'ha passat a 5.000 milions de persones. Ara ha començat a baixar el ritme de naixements: a Espanya als 1860 – 1870, l'índex de natalitat era del 8,3 %, durant la República va baixar al 2,7 % i ara està per sota del 2 %.

Evolució de la població:

POBLACIÓ

Baby

Boom

TEMPS

1ª Rev Ind 2ª Rev Ind 1996

Catalunya

Índex de mortalitat

Índex de natalitat

– La població és estable quan les dues línies van juntes. Aquesta gràfica depèn de cada país, a l'Àfrica encara estan al Baby Boom. Aquesta és la teoria de la transició demogràfica, el seu autor és Frank Notestein, que el 1945 a un congrés de demografia va mostrar aquesta teoria.

– Conseqüència del Baby Boom: Moviments migratoris forts, pel desnivell de la població al món. La població pobra es trasllada cap a EUA, Europa i Japó, no només perquè són els països rics, sinó perquè tenen una població més estable. Quan més pobra és una societat, més inestable és el control de la població.

Amèrica Europa

del Nord Àsia Japó

Amèrica Àfrica

del Sud

A partir de 1.500

Actualment

- Goldwin i Condorcet van dir que el millor que es podia fer era repartir la riquesa. Malthus, al llibre Assaig sobre el principi de la població, deia que els aliments creixen en un progressió aritmètica i que la població creix en un progressió geomètrica.
- Els neogoldwinians diuen que cal repartir les riqueses i que amb això n'hi ha prou. Els neomalthusians diuen que cal controlar la població, i també repartir les riqueses.
- Els líders religiosos i certs sectors polítics van estar en contra del control de la població. Mao Ze Dong volia arribar als 500 milions de xinesos quan va arribar al poder (aleshores eren 450 milions). A la Xina durant les èpoques revolucionàries es posen a favor de la natalitat, però després es frenen.

Les generacions

- Una generació són totes les persones nascudes en un període de 15 anys (la Generació X són els nascuts entre 1960 i 1875). Comte va usar ja el terme generació i a Espanya Ortega y Gasset també. La generació s'anomena quan compleixen 30 anys (la Generació del 98 és la dels que tenien 30 anys el 1898). Els fets històrics o experiències comunes afecten a tota una generació. Tenen normalment una mateixa estètica, cultura, ideologia, líders, etc...

23. Octubre. 1996

- Les conseqüències de l'augment de població són la falta d'aliments, d'educació, sanitat, etc...
- Encara que s'han creat 265 milions de places d'ensenyament primari, el nombre d'analfabets ha crescut perquè ha augmentat molt la població. Cal fer un control de la població.
- Als països subdesenvolupats la piràmide de la població és molt ampla, té una gran base formada per nens. En canvi als països desenvolupats ja no és una piràmide, sinó un rectangle. Els joves han de treballar pels nens i els vells.
- En lloc d'acostar-se el nivell de vida entre els països rics i els pobres, s'està separant degut al poc control del creixement de la població. Ara ja no hi ha proletariat interior perquè els assalariats tenen un bon nivell de vida, sinó exterior (dels països pobres).
- La gent es concentra a les àrees metropolitanes.

Tema 4. Infraestructura (continua): Les races i les teories sociològiques racistes. El racisme i les estructures socials basades en la discriminació racial. Les generacions.

- Les races són conseqüència de l'evolució. Es caracteritzen pels fenotipus (característiques físiques). Darwin es va adonar de l'evolució de les espècies. El Beagle (1831–1836) va ser un vaixell que va fer la volta al món recollint material (hi viatjava Darwin). El Beagle va arribar a les Illes Galàpagos i a cada illa va veure unes subraces d'animals. Cada animal s'havia adaptat al seu medi.
- Lineo va fer un llibre on va afirmar que la raça humana es dividia en 4 races: blanca, negra, groga i americana.
- La vida apareix a la Terra fa 2.000.000.000 d'anys. Els primers pre-homínides van aparèixer fa 3.000.000 d'anys. L'Homo Habilis apareix fa uns 2.000.000 d'anys i l'Homo Sapiens fa 30.000 anys.
- Característiques de l'evolució humana:

- Volum i complexitat del cervell.
- Plasticitat de la mà.
- Complexitat de les cordes vocals.
- Adaptabilitat del sistema digestiu.
- L'aïllament durant mil·lenis d'uns éssers humans i uns altres ha fet que apareguin les diferents races.
- Fenotipus:
 - Color de la pell.
 - Forma dels ulls i color.
 - Alçada.
 - Forma del crani.
 - Pèl.
 - Cabell.
- Genotipus:
 - Grups de sang (A Espanya la majoria som RH+ i a Amèrica del grup A i B).
- A l'Edat Mitjana les fronteres establertes fan aparèixer les ètnies secundàries (francesos, catalans, etc...)
- Darwinisme social: En la lluita dels pobles, guanyen els més aptes, els més cultes, els més preparats i queden dominats els pobles inferiors. (Spencer).
- Gumpłowicz, un jueu polac del l'Imperi Austríac, va dir que l'Estat és un mètode d'imposició sobre els vençuts.
- El racisme apareix degut a unes causes. Comença a aparèixer quan la gent comença a emigrar i a instal·lar-se a altres països. El racisme augmenta quan el nombre de gent diferent esdevé més gran, i també quan se sent inseguretat per la competència en el treball, en les relacions sexuals, en la vivenda... Si hi ha molt d'atur hi haurà crispació vers els diferents. Si hi ha feina per a tothom no hi haurà cap problema.
- Les races més nombroses abans de la 1ª Guerra Mundial a Europa eren jueus, gitanos, i després de la 1ª Guerra Mundial, també armenis. Un dels nius més racistes d'Europa és la Península Ibèrica, on van haver molts moriscos. També hi havia molts jueus. Aquí van haver expulsions racistes de jueus l'any del descobriment d'Amèrica i de moriscos 100 anys després.
- A Castilla hi havia la Limpieza de Sangre que deia que per tenir oficis a l'administració o a l'església havies de ser cristià, tot i que et convertís al cristianisme.
- Amb el descobriment d'Amèrica apareix més racisme vers els indis. El 1550 es fa una reunió a Valladolid per discutir aquest tema. Bartolomé de las Casas defenia els indis i Juan Jiménez de Sepúlveda defensava la superioritat de la raça blanca. Aquesta va ser la primera crispació entre racistes i antiracistes. Per salvar els

indis d'Amèrica es va permetre l'esclavitud dels negres d'Àfrica (Abolició de l'esclavitud amb la Guerra de Secessió dels EUA 1876).

- Quan s'acosta la Revolució Francesa, alguns lliguen la lluita d'estaments amb la lluita de races.
- Sieyès lliga la lluita de classes amb la lluita nacional.
- Saint-Simon usa l'argument ètnic contra els nobles, però no és racista.
- Gobineau era un noble. Va inventar el terme raça ària (dels nobles) i va dir que era una raça superior. Als seus llibres es troben els components de la ideologia racista.
- Chamberlain va llegir el llibre de Gobineau i li va agradar molt. En estar casat amb una alemanya, Chamberlain concreta els components racials de Gobineau als alemanys i ja no a la classe noble. Aquest llibre va impressionar molt els alemanys sobretot a l'emperador i el seu llibre va ser el fonament de la reunificació alemanya.
- Hitler va llegir el llibre de Chamberlain. Aquest el 1923 ja era vell, però té converses amb Hitler. El 1927 l'escriptor mor i l'únic polític que va al seu enterrament és Hitler. Chamberlain no era pròpiament antisemita i s'hagués espantat de l'extermini. Hitler va redefinir el terme ari en oposició al de jueu i va establir tres categories de pobles:
 - Raça creadora (Superior): Arys
 - Raça de portadors (Intermitja): Llatins, que transmeten el pensament dels aris.
 - Raça destructiva (Inferior): Jueus, gitanos, negres...
- Aquestes teories racistes es van escampar per tot el món sobretot entre els anglosaxons. Es van contaminar les teories democràtiques d'idees racistes. Els líders blancs d'Unió Sudafricana van estudiar a Berlín.
- Ara hi ha una gran emigració que ha fet que reaparegui el racisme.

25. Octubre. 1996 (Festa Major)

30. Octubre. 1996

SEGONA PART: L'ESTRATIFICACIÓ SOCIAL DE LES SOCIETATS AVANÇADES

14. El lumpenproletariat: Marginació i desviació social: delinqüència, prostitució, drogaaddicció, alcoholisme. La SIDA

- El món de la droga és un itinerari, des de la iniciació fins a la mort o l'abandonament. En un moment de l'itinerari es troba la síndrome d'abstinència, és en aquest moment que el drogoaddicte esdevé toxicòman.
- En la droga dura la síndrome de dependència és tan forta que pot matar l'individu o pot fer canviar la conducta i porta a la delinqüència o la prostitució.
- Classificació de la droga segons dues característiques:
 - Cultura: pròpia o aliena
 - Natura de la droga: Natural o artificial

CULTURA

Pròpia Aliena

Vi Hachís

Natural

Tabac

NATURA

Barbitúrics Derivats de l'opi

Artificial i de la cocaina.

Morfina

Drogues de disseny

– Gairebé totes les cultures tenen la seva droga. A Espanya tenim l'alcohol i el tabac. Si la droga està dins de la cultura no està mal vista, a no ser que se n'abusi. Les drogues d'altres cultures arriben amb els descobridors i després amb el comerç (Hachís del Marroc). Al Marroc és legal i aquí no, però hi ha tolerància. Les drogues naturals solen ser toves i les artificials dures.

– Les drogues dures de la pròpia cultura són legals però amb possible ús il·legal (barbitúrics, sedants, etc...). La droga dura ens arriba de fora.

– Les drogues toves d'una pròpia cultura no són perilloses perquè la cultura les ha socialitzat, però aquesta droga es porta a una altra societat i com no està socialitzada pot tenir greus destrosses (per exemple, el vi als indis d'Amèrica). Les drogues toves d'altres països acostumen a ser mal vistes per l'autoritat del país (el café va ser prohibit a Rússia durant un temps, els jesuïtes van prohibir la xocolata...)

– Als pobles pre-romans feien fermentar fruites com a drogues. Els romans van fer el primer monopoli del vi. Quan van venir els bàrbars, que beuien cervesa, van destrossar la vinya, fet que va coincidir amb la invasió dels musulmans, que tenen prohibit el vi. El costum de beure vi va desaparèixer a l'Edat Mitjana. L'hachís es va estendre per Àfrica però no va entrar a Espanya, per tant en aquella època a Espanya no hi havia ni vi ni hachís. Per això quan van arribar a Amèrica van portar les drogues d'allà (tabac, xocolata, coca, etc...)

– Quan el s. XIX, Gran Bretanya i França dominen Àfrica i Àsia, troben algunes drogues noves, i introdueixen el costum de fumar hachís.

– L'opi era conegut pels romans però l'ús era reduït per aspectes mèdics. A finals de l'Edat Mitjana, Paracelso, un alquimista va inventar el Láudano, un analgèsic per patir menys, però els pacients es quedaven enganxats perquè tenia opi.

– Fins que no arriba la Revolució Industrial, els efectes de la droga es donaven en poca gent. La indústria farà descobriments i apareixeran drogues més fortes. El 1830 es treurà de l'opi la Morfina i d'ella l'Heroïna el 1870. El 1858 van trobar la cocaina de la depuració de les fulles de coca, i el 1864 es va inventar la xeringa.

– Durant Lla dècada de 1860 van haver dues guerres (la Guerra Civil Americana i la Guerra Franco-Prussiana). La morfina i l'heroïna es van aplicar als ferits i es va estendre l'ús d'aquestes drogues. Les

guerres de l'opi (1839–1842 i 1856–1860) van ser nefastes. En la primera guerra (1839–1842) Gran Bretanya va vendre l'opi de l'Índia als xinesos perquè s'enganxessin i poguessin recuperar els diners que havien perdut per la competència Gran Bretanya–Xina en el comerç del té. Com els xinesos no volien deixar vendre l'opi, Europa declara la guerra per defensar els narcotraficants. La segona d'aquestes guerres va ser perquè el mandarí de Shangai va prohibir els fumaderos.

– Els intel·lectuals van voler posar límits al *laissez faire, laissez passer*. El Tractat de La Haya de 1912–1914 es decreta la prohibició del consum de drogues. El 1914 EUA declara la Llei seca i prohibeix l'opi i el 1939 es prohibeix la Marihuana.

– Amb la Guerra del Francès es va estendre el consum del tabac.

– El canvi de veritat amb la droga es produeix amb el Desarrollo (1963–1973). Les drogues de veritat arriben en aquesta dècada, arriben les drogues de disseny. L'antecedent d'aquestes era el LSD descobert el 1938. El 1943 s'adonen que era al·lucinògen. El curs 1961–1962 els professors de Harvard ho expliquen als alumnes i la droga es va escampar.

– Hi ha tres actituds de l'autoritat davant la droga:

- Total intolerància (comerç i possessió prohibits)
- Total permisivitat
- Posició intermitja (Tràfic prohibit però consum propi no)

– El món de la droga té aquests problemes:

- El problema que afecta el propi drogoaddicte.
- Això es projecta sobre la família.
- Gran cost econòmic de la droga dura. El toxicòman delinqueix per pagar.
- Insuficiència de les mesures rehabilitadores.
- Aparició del narcotraficant.

– La SIDA és l'últim pas en la droga.

1. Novembre. 1996 (Festa)

6. Novembre. 1996 (Claustre)

8. Novembre. 1996

– Models de prostitució:

- Tradicional, com a conseqüència de cultures regressives o estats econòmics subdesenvolupats, la dona necessita diners.
- Moderna / Nova, està lligada a la droga.

- Masculina

- El factor econòmic provoca la prostitució. És un triangle: client, proxeneta, prostituta.
- Característiques dels diferents models de prostitució:

- Tradicional:

- Professionalització (nom de treball i permís de treball)
- La prostituta pot ésser reconeguda pel client per la roba, el lloc on és, etc...
- Els serveis de la prostituta estan subjectes a una tarifa o un preu.
- Accepten qualsevol client que hi vagi.

- Moderna:

- Són persones joves.
- Necessiten diners per la droga.
- SIDA a través de les drogues o a través de la prostitució

- Masculina:

- Sol ser homosexual.
- Són nois joves que necessiten diners.
- Gigoló / latin lover: nois joves amb una dona gran
- Travesti: cos d'home però ment d'una dona (vestits, ideologia, etc...)
- Respostes de la societat:

- Prohibició als règims autoritaris i a les monarquies absolutes.

- Reglamentació: amb Franco es va fer, hi havia revisions mèdiques, permisos. L'any 1956 es va treure per les pressions internacionals. L'avantatge que té és el control mèdic.

- Lliure tolerància. Els proxenetes s'aprofiten de la prostitució i això és un delictes, com també ho és la trata de blanques.

- Perfil psicològic de la prostituta:

- La prostituta tradicional és una noia jove, analfabeta, sense mitjans, i que té cultura de jornalers. Acostumava a venir a la ciutat per treballar al servei domèstic, es quedava embarassada, el noi la deixava i es veia abocada a la prostitució.

- En l'actualitat:

- Indefensió: Per les pallisses que reben dels clients per diners i pel mal tracte judicial, perquè la policia tampoc les tracta bé.
- Rehabilitació: Volen canviar de feina però guanyar igual i els costa molt sortir-ne.
- L'Estat vol que paguin impostos perquè cobren molt.
- Sindicació: Si hi ha problemes són solidaris, però després ho deixen.
- Malaltia: SIDA i altres enfermetats venèrees.
- Característiques de la delinqüència en general:
 - Comú: robatoris materials.
 - Fiscal/financera: és l'anomenat guante blanco
 - Ideològica: Política, religiosa, roben perquè no estan d'acord amb alguna cosa.
 - Cultural: A un indret cultural determinat, arriba un grup i imposa la seva delinqüència cultural (per exemple: els colonitzadors)
 - Professional: Pràctiques assolides per professionals però que són delictes (per exemple, que un periodista rebi diners per publicar alguna cosa d'algú)
 - Organitzada: Màfia, trata de blanques, tràfic d'armes il·legal, venda d'aliments caducats, narcotràfic, terrorisme, etc...
- Tipus de delinqüència:
 - Juvenil
 - Femenina (avortament, adulteri) es deu a una manca econòmica, a la prostitució, als delictes passionals o perquè la parella les ha arrossegades. Té un baix índex.
 - Retrat del delinqüent (fotocòpia del 8-11-96)

13. Novembre. 1996 (Pràctica sobre els rodmons. Video i comentari)

15. Novembre. 1996

TERCERA PART: LES SUPERESTRUCTURES INSTITUCIONALS

15. La família de la societat preindustrial. Gènere i desigualtat social. Submissió, repudi, ablació, adulteri, incest i il·legitimitat.

- Característiques de la família:
 - Universalitat: A tot arreu hi ha famílies.
 - Universalitat personal: Tot ésser humà pertany a una família.

- Institució modèlica: La societat busca a la família els models d'organització.
- Institució totalitzadora: Inclou totes les seves funcions.
- Institució classificadora: Ordena la classe social, si ets fill d'obrers ets de classe obrera.
- Funcions de la família:
 - Funció reproductora.
 - Socialització dels nens: transmissió de la cultura, l'idioma, etc...
 - Cooperació econòmica: Abans la dona estava a casa i l'home treballava al carrer i es mantenien l'un a l'altre.
 - Realització sexual: Fora de la família era pecat.
 - Cobertura sentimental, d'amor.
- Perspectives de futur:
 - En la majoria dels casos es continua la tradició, però hi ha innovacions com les mares de lloguer, la clonació de gens, l'elecció del sexe del fill, etc...
 - Abans a la societat agrària, els nens no anaven a l'escola i els socialitzaven els pares. Actualment des que el nen neix fins que fa el Doctorat, està socialitzat a l'escola.
 - La cooperació econòmica ha canviat perquè l'home i la dona poden treballar tots dos fora i compartir la feina de casa. L'atur sovint afecta a algun membre de la família, però si treballa més d'un, hi ha un coixí econòmic a la família, hi ha cooperació econòmica.
- Abans fora del matrimoni dels relacions sexuals feien por:
 - Por a l'infern: Actualment hi ha molt pocs creients.
 - Por a tenir nens: Ara existeix l'avortament.
 - Por a l'honor: Abans hi havia la doble escala de valors per la qual l'home era ben vist com més actiu fos sexualment, mentre que per la dona era un deshonor. Ara això no acostuma a passar.
- Models de família:
 - Grups consanguinis: Són restes de societats antigues. Hi ha:
 - Clans com els dels xinesos.
 - Llinatge com el dels marquesos i ducs. Els burgesos van fer llinatges com els dels nobles, per exemple, Henry Ford I, John F. Kennedy.
 - Parentela: Conjunt de persones d'una família però amb parentesc llunyà.

Cosins

Família nuclear

Tiets Avis

Parentela

- Grups conjugals:

- Monogamia: Unió d'un home i una dona. Hi ha varietats:

- Família agràrio-tradicional: Actualment encara s'arrossegueu ideals de la família agrario-tradicional.

Els anys 70 es fan unes enquestes i a les dones se'ls pregunta si es pot parlar de la píndola. Un 40 % diuen que no se'n pot parlar i un 20 % no saben què és. El 63 % de les dones deien que la seva fita en la vida era el matrimoni.

L'any 76 el 71 % dels espanyols estaven en contra de la permisió de l'avortament.

L'any 81 el 36 % dels espanyols deien que el matrimoni era indisoluble, deien no al divorci.

En l'època franquista, una dona no podia obrir un compte corrent, no podia donar d'alta el llum o fer un lloguer, sense el nom del marit o del pare. Hi ha països on això s'ha arrossegat més temps (el divorci va ser aprovat a Irlanda el 26 de Novembre de 1995 per referèndum i amb una diferència de 9.000 vots)

- Característiques:

- Nombrosa: Hi ha un tronc que són els avis, després hi ha l'hereu, la seva dona i els fills. Estan també els colaterals que viuen a la mateixa casa. Són jornalers sense sou. L'hereu tindrà tots els béns però haurà de cuidar dels avis, dels malalts, etc... Per als agraris l'esterilitat era un greuge; tenir molts fills era tenir molts jornalers i per tant molta prosperitat econòmica. L'imperialisme de l'església fa que qui es casa amb algú no catòlic ha d'educar els fills en el catolicisme. L'església diu que el metge en un part amb problemes ha de matar la dona i salvar el nen.

- Casa gran i incòmoda: La casa acostuma a estar mal equipada. Al camp no hi ha problemes d'espai i tenen cases molt grans. No hi havia llum, aigua corrent, wàter, etc... Aquestes cases grans donaven molta feina, la dona treballava a casa i l'home fora.

- Autarquia econòmica: Procuraven fer-s'ho tot. Havien d'estalviar. Es feien ells els aliments (farina, pa, derivats de la llet, confitures, matança del porc, etc...) La roba era un feina molt pesada, es feia la rentada a mà.

- Família i empresa se superposen: Els homes treballen fora de casa i el pare és el cap de l'empresa, és el que mana, el que té més experiència i per això té molta autoritat per sobre dels altres. Hi havia una gran autoritat sobre la dona. La dona era considerada menor d'edat fins el 1976 a Espanya. Volien millorar l'empresa i per això feien servir la família, per tenir més diners:

- Matrimonis pactats.

- Hereu segur.

- Control sobre la dona. Volen reprimir el sexe femení.

– Matrimoni indisoluble.

· Família urbano-industrial (* pàgina 18)

– Poligàmia: És la unió d'un home amb diverses dones. És la forma més extensa d'unió home-dona. Murdock a *Social Structure* (1949) fa fer un estudi de 238 societats i 193 d'aquestes eren polígames. La poligamia sororal és quan les dones d'un home són germanes. L'emirat és l'obligació que té un pare que ha casat un fill amb una dona de fer casar un altre fill si el primer mor i la dona es queda vídua.

Levi Strauss diu que la poligàmia és més natural que la monogàmia. Actualment hi ha molts homes que tenen relacions estables amb diverses dones alhora. Actualment això també ho fan les dones.

A les societats poligàmiques, els que la practiquen són pocs perquè no tots poden mantenir una família gran. A 61 de les societats de l'estudi els homes polígams eren menys del 20 % (Murdock).

20. Novembre. 1996 (Demandar a algú)

22. Novembre. 1996

– Adulteri: És un delictes específic de la dona. L'home fa amistaments. L'adulteri el fa la dona quan va un sol cop amb un home que no és el seu marit.

Al codi penal del franquisme, l'article 449 deia que era un delictes a instància de part (només era delictes si el marit ho denunciava), la pena era de sis mesos a sis anys de presó. La pena per l'home era de sis mesos de desterrament de la localitat.

Si una noia soltera tenia un fill no reconegut, i l'avi el matava per l'honor de la família, la pena per ell era de només sis mesos. La societat forçava això perquè es criticava molt i es penjaven banyes davant de la casa del cornut. Tampoc no s'entenia la violació dins el matrimoni perquè les relacions eren débito conyugal.

A Àfrica hi ha 80 milions de dones que han patit l'ablació.

– Il·legitimitat. Tipus de fills:

· Fill natural: Fill de solters. La societat feia pressió perquè es cassessin.

· Fill adulteri: Fill d'una dona soltera i d'un home casat. En el cas contrari el fill era del matrimoni.

· Fill incestuos: Conseqüència de relacions de familiars de 1er grau (germans, mare i fill, pare i filla, etc...)

· Fill sacríleg: Nascut fill de monges o d'un capellà que el reconegués.

· Fill expòsit: Nen que era abandonat a la porta d'una casa de caritat.

Ésser fill d'un d'aquests tipus impedia accedir a un càrrec públic. Existia aquesta discriminació. Durant el franquisme es pagaven punts per cada nen, però aquest havia de ser legítim.

La il·legitimitat és un índex que té una curva variable. Al s. XIX a Espanya va créixer fins el 1929 més o menys. Amb els preservatius va començar a baixar fins els anys 70. Des d'aleshores fins ara ha tornat a créixer. Ha pujat perquè hi ha molta gent que vol ser mare, o parelles que no estan casades, etc... A efectes jurídics no hi ha legítims ni il·legítims, tots són iguals, però a efectes estadístics sí.

– Incest: Els antropòlegs diuen que el primer tabú és impedir l'incest pare–fill, després entre germans i també entre cosins (havien de demanar permís a Roma). Allocs racistes si un blanc va amb una negra no passa res, però el negre que vagi amb una blanca el linxaran.

16. La família urbano–industrial. Principals trets. La igualtat de la dona i l'emancipació de la joventut. El divorci i l'avortament.

–Característiques:

· Casa: És més petita que la rural i està més ben equipada. Cal tenir en compte la diferència de classes. A la ciutat és més fàcil fer arribar els serveis (gas, llum, aigua, etc...) a totes les cases. Al camp, en estar més distanciades les cases, és més difícil. A la ciutat hi ha diferències segons els barris:

– Barris perifèrics: Gent rica i gent pobre. A Chicago als barris de negres hi ha 90.000 persones/milla² però als barris de blancs són 20.000.

– Barris vells: Poden ser decrepits (pobres) o recuperats (rics).

· Treball: A la ciutat cada membre treballa a un lloc diferent, no hi ha relació empresa–família. Treballen al sector secundari o terciari. El pare ja no és el cap i la dona també guanya, per això canvia la relació home–dona, fins i tot arribant al matrimoni. L'emancipació de la dona és una conseqüència del treball urbà.

· Economia: Tot es compra no hi ha res artesà. A la ciutat els salaris són més alts que al camp, i ja no s'acostuma a estalviar. El criteri és guanyar més per consumir més. Despareix la finalitat d'autarquia econòmica, es compren els aliments preparats. Es va més als restaurants.

· Família nuclear: La família és un nucli. Ja no hi ha pràctica religiosa de la família, desapareix la funció d'educació dels nens que hi havia al camp, ara van a l'escola. La família és nuclear perquè les cases són molt petites i no poden haver tiets, avis, etc... La dona ja no pot tenir tants fills perquè treballa. El terme mitjà de membres de la família cada cop baixa més. Hi ha més espaiament intergenèsic (espai entre fill i fill) no els tenen tan seguits. Al camp hi havia provincialisme i espontaneïtat (fills enviats per Déu i sense control). A la ciutat hi ha control i racionalitat vers els fills. Una conseqüència de la família urbana és el...

– Divorci:

– Piccolo divorcio: Països on la llei permet el divorci si un dels membres ha patit maltractes o greuges.

– Divorci acordat: Segons Giddens hi ha un primera etapa emocional (més tensió, menys diàleg...). La segona etapa és la legal, es realitza legalment la situació amb jutges i advocats. La tercera etapa és el repartiment dels béns. La quarta és la coparental, la baralla pels fills. La cinquena és l'etapa social, quan es barallen pels amics i les relacions socials. La sisena és l'etapa psíquica, quan es queden sols i busquen companyia amb qualsevol persona.

En el divorci influeixen el nombre de fills i el nivell econòmic (pagar dos pisos, dos rebuts de tot, etc...) Respostes jurídiques que dona la societat davant el divorci:

– El divorci és un dret de l'home i no de la dona, és el repudi, l'home retorna la dona a la seva família.

– Divorci conflictiu a les societats on el divorci no és reconegut legalment.

– Piccolo divorcio: Als països de parla anglesa on una part de la parella no compleix els deures maritals. Els països anglesos van ser els primers a tenir llei del divorci però després es van quedar antiquats.

– Divorci d'acord: És el que hi ha aquí des de 1981. Hi ha divorci i ningú ho veu malament. A la II República n'hi havia, però la societat ho veia malament.

– Avortament: El fan persones molt joves, o que tenen molta feina, o que no tenen un bon nivell econòmic. Dilema, la visió de la vida segons:

· Cristians: Des del primer moment és vida.

· Laics, progressistes: La vida existeix quan hi ha la possibilitat de fer coses. El fetus no és encara un ésser humà. La dona és propietària del seu propi cos i ningú la pot obligar a fer de mare si no vol.

Grups de països segons l'avortament:

· Països on és il·legal.

· Països que estableixen etapes. A les primeres 12 setmanes es pot avortar.

· Països que permeten l'avortament en funció de les raons que es tenen (violació, perill per la salut de la mare, malformació del fetus, pressupost econòmic-social –l'esquerra vol que això s'aprovi–)

· Països on l'avortament és lliure per la decisió de la dona. De vegades a càrrec de la Seguretat Social i de vegades a càrrec privat.

– Eutanàsia: Aquestes visions de la vida també serveixen per l'eutanàsia. Una persona no és vida si no pot fer res i per això pot decidir morir voluntàriament.

27. Novembre. 1996 (Pràctica sobre la família)

29. Novembre. 1996 (Demanar a algú)

· Característiques de la família actual:

– Índex baix de nupcialitat i creix la cohabitació. Augmenten les parelles de fet.

– Els que es casen tendeixen a fer-ho per civil i el matrimoni religiós tendeix a desaparèixer.

– Retard de l'edat del casament.

– Augmenta la il·legitimitat

– La fecunditat baixa: els índexs de fecunditat més baixos del món són Espanya i Itàlia (1,2 %).

– Es retarda l'edat de naixement del primer fill.

– La taxa de divorci augmenta.

– Augmenta el nombre de persones que viuen soles.

– Aparició d'embarassos durant la pubertat, cada cop hi ha més noies joves embarassades.

– Augmenta el nombre de joves que continuen vivint amb els pares.

- Aquest és el resultat d'una transició (de família urbana a família avançada) S'està produint un procés de desmonopolització, apareixen diferents tipus de famílies (homosexuals, parelles de fet, parelles sense fills...)

4. Desembre. 1996 (Avaluació dels professors)

6. Desembre. 1996 (Festa)

11. Desembre. 1996

17. La religió en les societats preindustrials: la religió com ideologia. L'església catòlica com a organització.

- Per què existeixen les religions? Hi ha dues teories, una de Hegel, G. (1770–1831) i una altra de Freud, S. (1859–1939)

- Freud:

- Deïsmes: L'home primitiu s'angoixava pels llamps i altres fenòmens naturals. Per això necessitava crear a algú superior. A mida que va creant-se una piràmide organitzativa, neix l'existència d'un Déu superior, un manà. Apareixen unitats unificadores. L'ésser humà tendeix a unificar-se i els Déus també s'unifiquen.

- La religió a les societats agràrio-tradicionals té molta importància. Tots hi creuen i tots la practiquen. És la ideologia fonamental de la societat, diu què hem de pensar i fer, ens dicta la moral. Hi ha ritus i cerimònies que donen sentit a la religió i també hi ha una burocràcia (clergat).

- La religió com a regla de conducta:

- Prohibició de mentir.

- Prohibició de robar.

- Prohibició de matar.

13. Desembre. 1996

- Les prohibicions es fan pel bé dels seus seguidors (Ex: carn de porc no és bona per l'islam), però quan la ciència resol el problema, les religions no tenen prohibicions. Per això aquestes tendeixen a frenar el progrés. El cristianisme té un mecanisme actualitzador: l'església.

- Aquest conflicte entre la religió i la ciència va ser estudiat a fons per Bertrand Russell. Per ell el conflicte és evident. Per Russell el conflicte comença quan la religió esdevé ideologia. La confrontació, aleshores esdevé a dos nivells:

- Quan la religió fa afirmacions que la ciència posteriorment desmenteix (ex: Jonàs no va poder ser engolit per la balena) La ciència explica aquestes afirmacions amb la Teoria dels Gèneres Literaris. Diu que les històries són simbòliques i que no s'han d'interpretar al peu de la lletra.

- Quan la religió fa afirmacions de difícil explicació per a la ciència (ex: Trinitat de Déu). La religió els anomena Dogmes de Fe.

- La sociologia ha de respectar tots dos punts de vista. Realment, només s'ha d'interessar pel que pensa la gent i per saber com ho veu.

- El contingut ideològic de les religions, així com les diferents ideologies, neix a partir d'un gran cap, d'una persona que té una vocació messiànica i ho comunica als seus seguidors. El líder no escriu les seves paraules, però sí els seus deixebles. Amb el temps el fundador de la religió passa de ser un gran profeta místic a ser gairebé una divinitat.

- Totes aquestes religions beneficien a una part de la població. Ex: el cristianisme beneficiava a la classe mitjana/baixa. Quan neix Jesús hi ha esclaus (sense drets), estrangers (només amb drets civils) i ciutadans (amb drets civils i polítics). En aquella època els esclaus eren els més castigats, i no obstant a l'evangeli no es diu res a favor d'ells. Jesús els anomena, però no parla d'alliberar-los, tan sols parla dels cecs i els leprosos. L'únic lloc on es parla d'ells és a l'Epístola de Filemó de Sant Pau on fa una carta de recomanació a un esclau perquè torni amb el seu amo sense que aquest el castigui amb la mort per haver-se escapat.

- Evolució del cristianisme:

- El cristianisme elabora una teoria favorable als pobres lliures, no als esclaus. Serà perseguit fins a l'edict de Milà de Constantí el 313 d.C. Allà tot l'Imperi Romà esdevé cristià. Aleshores la situació s'inverteix i es persegueix a qui no es converteix, que bàsicament seran pagesos: PAG per això seran PAGans.

- Des de llavors fins a la Revolució Francesa (1789) els reis dels països europeus utilitzaran el cristianisme per controlar i domesticar el poble. És per això que quan hi ha moviments revolucionaris s'atacarà la religió. Marx creia que la religió era l'opi del poble perquè segons ell, les religions fan que el poble s'adormi i no tingui consciència revolucionària.

- A les societats agràries només hi ha una religió. Les altres religions o les heretgies són perseguides. Aquesta religió única s'inculca a les ments de la població des de que són ben petits (Ex: durant el franquisme la religió era obligatòria fins sortir de la Universitat)

- A les societats agràries hi ha dues visions sobre la veritat que entren en conflicte. En canvi a les societats urbanes no hi ha conflicte. Aquestes dues visions són:

- Religió: VERITAT: dipòsit d'on el profeta en treu la realitat veritable.

- Ciència: VERITAT: Camí que s'ha de recórrer a poc a poc.

- Un exemple d'aquest conflicte entre religió i ciència des del punt de vista de la realitat es produeix amb la qüestió del moviment de la Terra i sobre la forma d'aquesta:

- Astròleg grec: La Terra és rodona i gira al voltant del Sol.

- Ptolomeu: La Terra és plana i és el centre de l'Univers (per explicar que Déu actua només a un lloc).

- Copèrnic (1473 – 1543): Es pren seriosament l'explicació de l'astròleg grec. Explica l'heliocentrisme en un llibre publicat post-mortem. Realitza un gran estudi matemàtic per explicar-ho.

- Galileu Galilei (1564 – 1642): Adhesió al sistema de Copèrnic que li suposarà un primer procés contra ell. Per salvar la vida renegarà dels seus pensaments. Descobreix diferents principis mecànics sobre la caiguda dels cossos (tira pedres des de Pisa) que contradiuen el pensament de l'època. Refugiat a la ort dels Medici de Venècia, posà el nom dels seus mecenes als diferents planetes o satèl·lits que descobria. Es coneixien aleshores cinc planetes que passaran a ser set.

- A les societats agràries amb economies depredadores hi trobem la figura del bruixot. Aquest no ha de caçar i té certs coneixements botànics. Amb la revolució del Neolític apareix el sacerdot. Max Weber explica les

diferències entre el bruixot i el sacerdot:

- Bruixot: Treballa sol

Ningú li ha donat el poder

No té doctrina estable (conjurs, pòcimes, etc...)

- Sacerdot: Treballa dins d'una organització, dins d'una comunitat (Ex: església)

Hi ha una racionalitat que li otorga els seus poders

Segueix una doctrina estable

És un expert en legitimacions i negacions. Vol aclaparar tota la veritat per ell. Vol tenir el poder de dir què està bé i què està malament. També tindrà la comunicació amb l'altre món en exclusivitat.

- Apareixen les legitimitats que la religió dóna. Apareix el paper polític de la religió. Per Weber, els governants han de tenir un d'aquests tipus de legitimació:

- Teocràtica: Donada per Déu i la religió.

- Democràtica: Donada pels vots i les urnes.

- Carismàtica: Donada pel poble (Ex: Gandhi)

- La legitimitat teocràtica té tres nivells:

- Els governants es converteixen en divinitats vivents (Ex: emperadors de Roma)

- El governant no és Déu però sí el cap de l'església (Ex: rei d'Aràbia Saudita)

- El governant té el poder polític otorgat per Déu. (Ex: Carlemany emperador 800d.C.)

- La legitimitat teocràtica es dóna sempre a canvi d'alguna cosa (Ex: Franco va tornar totes les imatges perdudes, va donar diners, va fer la religió obligatòria a les escoles, etc...)

18. Desembre. 1996

18. La religió en la moderna societat industrial. Trets principals. Els avenços de l'indeferentisme i l'ateisme.

- A la societat urbana, amb la densitat de població, el progrés és més fàcil perquè el que descobreix un ho comunica ràpidament a la resta. A la societat rural això no és tan ràpid. Les modes i les innovacions neixen sempre a la ciutat.

- Les ciutats són més desmitificadores vers la religió. El camp tendeix a valorar l'experiència dels avis i la ciutat valora el raciocini. A la ciutat les màquines funcionen i prou, però al camp, com depenen de fenòmens atmosfèrics naturals, s'amparen a algun Déu. Per això al camp hi ha més creences.

- La religió es va transformant a la ciutat. Característiques:

- Pluralisme i tolerància: Això és degut a la pròpia divisió del treball. Cada professió desenvoluparà una variant ideològica deguda a la realització de la feina. Inicialment apareixen diferents sistemes religiosos i sistemes no religiosos. Després vindran les sectes.
- Secularització (posar-se al dia): La religió intenta posar-se al dia, no usa llengües antigues, usa la llengua del carrer. També canvia la forma de vestir dels capellans i canvia fets religiosos com els convents de clausura, el dejú o la abstinència.
- Laïcisme: Al s. XIX els estats es classificaven segons la seva religió. Ara a la Constitució no hi posa quina religió hi ha al país.
- Privatització: La religió es converteix en una cosa privada. A la gent no li agrada que li preguntin si creu o no. Es perd l'ostentació d'altres anys, quan tothom volia que se sabés que crèien en Déu.
- Dissidència, aparició de l'heterodòxia: Hi ha moltes persones que sense renunciar al catolicisme critiquen la religió establerta. Defensen l'avortament, els grups gays, i creuen que el Papa és un feixista.
- Indiferentisme: És la no pràctica.
- Negació de la religió (agnosticisme, ateisme, materialisme): Es neguen els misteris (coses que passen i no es poden explicar, Ex: Trinitat, virginitat de Maria...) Neguen la infal·libilitat del Papa, la vida després de la mort, etc...
- Els assalariats són la classe més descreguda i en canvi hi ha algunes capes de la burgesia que són més cregudes vers la religió. Hi ha variants per sexes i per edats. Abans la dona tenia més pràctica religiosa que l'home però això desapareixerà amb la igualtat de sexes. Els vells creuen més que els joves.
- La gran majoria de la població té una religió ignorant, burocràtica, icònica, folklòrica i associativa.
- IGNORANT: La gran majoria de la població no té coneixements religiosos. No es coneix la Bíblia.
- BUROCRÀTICA: La religió té quatre sacraments: bateig, primera comunió, noces i enterrament. Són quatre sacraments que la gent celebra puntualment amb la família, es fan més per tradició que per creença.
- ICÒNICA: La gent s'identifica amb símbols (verge Maria, Moreneta, etc...). S'identifica amb l'estàtua.
- FOLKLÒRICA: La majoria de les festes són religioses, però ningú va a l'església, sinó que es dediquen a menjar. (Ex: dimecres de cendra enterrament de la sardina)
- ASSOCIATIVA: La religió serveix com a club social. Es fan colles que van a missa, etc...
- Ara hi ha una crisi de la religió de les societats industrials avançades. Hi ha tres sortides:
- Mort de Déu (Nietzsche)
- Posicions defensives i bel·ligerants, volen que guanyi l'església i pari totes les innovacions (és la posició actual del Papa).
- Innovació: Ha de morir el Déu de la infància de la Humanitat i ha de néixer el Déu de l'edat adulta de la Humanitat. La moral s'ha d'adaptar a les circumstàncies. Aquesta posició té problemes perquè hi ha molts interessos creats (moltes dones tenen molts fills creient que són cristianes i ara no se'ls pot dir que han fet malament perquè el que és cristià és tenir-ne pocs).

- L'església té molt de poder econòmic i és molt difícil renunciar a tot això. A més la gent que té a l'església els càrrecs de direcció de les riqueses són els menys espirituals.

- Relacions entre l'església i l'estat: Problemes:

- Actualment, com a inèrcia de l'educació religiosa anterior, els bisbes encara volen que s'ensenyi religió a les escoles, volen que sigui obligatòria per entrar a les universitats. A més volen una assignatura doctrinativa i no formativa de la religió.

- La llei del divorci i de l'avortament a les quals la religió s'hi oposa.

- Finançament: Hi ha cinc possibles solucions:

- Països teocràtics (Iran): El sacerdot és funcionari de l'Estat i té un sou de l'Estat.

- Monarquies confessionals (Aràbia Saudita): Fan el mateix que als teocràtics.

- Països amb l'església propera a l'Estat, és una església nacional (Gran Bretanya, Grècia): Els nomenaments dels capellans surten al butlletí oficial. Reben alguna ajuda.

- Països on no reben res (Portugal, França)

- Països on intenten un finançament complex (Espanya, Alemanya) El ciutadà a la declaració de la renda té l'opció de donar un 0'54 % de l'IRPF a l'església o a les ONGs. L'Estat recull així 10.000 milions i n'hi afegeix 5.000 milions més (Espanya).

- Definició de secta (Max Weber): Les sectes es caracteritzen per ser minoritàries, tancades, amb ideologia dogmàtica, control social fort i amb un autoritarisme intern. Neixen normalment al voltant d'un líder (gurú) amb personalitat autoritària. Se senten enviats, escollits, estan convençuts que són els escollits i creuen que tenen una missió. Són grans comunicadors.

- Les ordres religioses inicialment semblen sectes. On hi ha pluralisme, les sectes creixen perquè estan protegides. A les societats molt autoritàries són perseguides. A les sectes hi ha molts joves, molta gent feble, amb problemes, etc... Les sectes creixen molt a Llatinoamèrica. Són el 12 % de la població mundial (més que els jueus). El que és important és que hi ha sectes destructives, amb suïcidis col·lectius. El món sectari és molt divers i no és just generalitzar, però cal estar alerta. La gent entra a la secta per alliberar-se del control social i s'hi fica en un control religiós.

20. Desembre. 1996

19. L'escola com a institució socialitzadora i com a institució reproductora de les classes. La igualtat d'oportunitats

- L'ensenyament possibilita la socialització de l'ésser humà. Amb la socialització es confereixen a l'individu característiques humanes. El procés de socialització també transmet processos negatius de la societat. No obstant, la balança del procés de socialització és positiu. Sense ell, seríem vegetals o animals. Tots els coneixements es van transmetent poc a poc, hereditàriament i amb l'aprenentatge, de forma que ho interioritzem tot i creem la nostra consciència.

- En el procés de socialització trobem que, igual que amb qualsevol coneixement, es pot fer servir per bé o per mal. L'alternativa a les coses negatives al procés de socialització no existeix. Es creia que si a l'home se'l deixava sol (sense la pressió de la societat), li aniria bé. Ex:

- Rousseau deia L'home és bo per naturalesa, però és la societat qui el ¿perverteix?.
- Anarquisme
- Naturalisme
- Tots aquests tenen el concepte erroni que per natura l'humà és bo. El que és dolent és l'antirracional. L'home des dels inicis lluita contra la natura, per això tenim calefacció, llum, habitatge...
- La socialització ajuda a la personalitat i a la individualització de l'ésser humà. És l'abonament (entorn social idoni) per la germinació i creixement de l'home.
- K. Hauser: Trobat el 1828 a prop de Nuremberg a l'edat de 16 anys. Tenia una mentalitat infantil, no parlava. Cinc anys després va morir. Se suposa que el seu cervell era més petit que el normal.
- Kamala: Trobada el 1920 al cau d'uns llops a l'Índia amb la seva germana de 4 anys. Feien els sorolls dels llops per comunicar-se, caminaven a quatre potes, els feien por els éssers humans. Va morir nou anys després, quan ja tenia certa consciència de ser humana.
- Anna: Trobada el 1838 als EUA a les golfes d'una casa. L'avi l'havia reclosa per ser filla il·legítima. Tenia cinc anys i no sabia ni parlar ni caminar. Era irascible i indiferent a la gent. A diferència de Kamala, no havia estat en contacte amb res, per això no era res
- Totes aquestes persones morien molt d'hora, potser pel canvi brusc en la seva vida. Totes tenen el cervell molt petit (potser per falta d'exercici)
- Helen Keler: A l'any i mig es quedà sorda, muda i cega. Quedà aïllada de la societat, i per això tenia un caràcter irascible. Als nou anys va aconseguir comunicar-se amb una pedagoga que l'ensenyà a comunicar-se mitjançant senyals al palmell de la mà.
- Fins els anys 40 hi havia la distinció entre els normals i els disminuïts físics. Això crearà malestar entre les dues comunitats.
- Pilars de la socialització humana:
 - Família
 - Religió
 - Escola
 - Mitjans de Comunicació
- ESCOLA prové del llatí, vinculat al grec, que volia dir esplai. Abans era un indret com un cinema. El professor s'anomenava Ludicus Magister (mestre en jocs)
- Funcions de l'escola:
 - Transmetre el coneixement
 - Transmetre la ideologia de les societats, de les capes dominants (Indoctrinació). Es pressiona perquè els valors s'interioritzin ràpidament (Ex: nacionalisme és un ensenyament patriòtic)

- Reproduir els estrats socials. A més ensenyament, classe més elevada.
- Seleccionadora: Tria els aptes i els no aptes. Abans només es deia qui valia i qui no. Ara es busquen els millors.
- Aquestes dues últimes funcions es manifesten de manera diferent en funció del lloc.
- Societats agràries:
 - Camperols: analfabetitzats
 - Propietaris: Petits coneixements
- Societat urbana:
 - Classes baixes: Nivell mínim (llegir i escriure)
 - Classes mitjanes/altres: Nivell més alt en estudis
- Societat actual: El sistema educatiu és igualitari. No obstant, amb la privatització de l'ensenyament es retorna (els que tenen diners podran augmentar els seus coneixements). Es pot produir de nou la diferència entre classes a nivell cultural.
- Aparició dels educadors:
- Societats agràries primitives: Apareix lligat al bruixot i el sacerdot. És la persona que té els coneixements. Té prestigi i un gran poder extranatural. Els joves l'han d'escoltar.
- Societats agràries: Els sacerdots, per les mateixes raons. Tenen més temps lliure, alliberat de les altres tasques.
- Societats urbanes: L'ensenyament es separa de la religió en les societats d'aquest tipus. Apareixen els mestres laics (eren uns marginats socials). Venien de Grècia.
- A Roma el mestre era un esclau (grec atrapat)
- A l'Època Moderna el mestre era un clergue (baix clergat)
- Societat moderna: A l'Època Moderna es creen les escoles primàries, que eren obligatòries. A Espanya fou el dictador progressista (per l'època) Narváez. Els camperols no volien els ensenyaments obligatoris i es revoltaven.
- Societat actual: La dona dominarà el terreny de la docència fins la societat moderna en què s'igualen els dos sexes.
- La Universitat no és una escola més que ve després de la primària i la secundària. A primària i secundària prima la pedagogia. A la Universitat la pedagogia és relativa perquè els individus ja estan formats (són adults). El que importa són els continguts, que siguin tan bons i actualitzats com sigui possible. A les Universitats de Ciències Socials el que importa és que et bombardegin amb idees que et facin pensar i que et facin formar-te una idea pròpia sobre el tema. Ens ha de permetre adquirir una major sensibilitat i major racionalitat.

- Problema de l'ensenyament: la massificació, que es produeix per diferents motius:
- Es tendeix a estudiar més anys i a portar més gent per millorar la societat.
- Consciència de voler donar educació a tots.
- Accés als dos sexes (1920 primera dona a la Universitat –Oxford–)
- Augment del nombre d'Universitats.
- Limitació dels recursos econòmics.

SEGONA PART: L'ESTRATIFICACIÓ DE LES SOCIETATS AVANÇADES

7. L'estratificació social com a concepte vertebrador de l'estructura social: diferents models d'estructura social. Les societats preindustrials.

– No hi ha acord per la gent per diferenciar les classes socials. Amés, una tercera part de la població no ho sap o no constesta. Diferents respostes sobre les classes socials parlen de classe mitjana, rics i pobres, de les professions (confonent treball amb classe social). La gent no ho té gens clar. No obstant la gent tendeix a considerar-se classe mitjana.

8. Gener. 1997

- Hi ha una classe social objectiva i una classe social subjectiva.
- Edat Antiga: A les societats esclavistes, l'estratificació social és la següent:

Ciudadans (drets civils i polítics)

Estrangers (drets civils però no polítics)

Esclaus (sense cap tipus de dret)

Ciudadans: Necessiten diners. Per recaptar impostos classifiquen els ciudadans segons la seva riquesa, és a dir, segona el gra que tenen. Les classes rurals com més patrimoni tenen més deures.

En funció de la riquesa hi ha uns deures:

- Impostos
- Deure militar
- Drets públics

· Edat Moderna: Abans de la Revolució Francesa la gent pertanyia a un estament de manera rígida, es donava per naixement. El que pertanyia a un estament d'aquests ho sabia perfectament, no hi havia dubtes. Les feines estaven adscrites a estaments determinats. La vida comercial i econòmica estava engarrotada perquè hi havia gremis i peatges.

· Revolució Francesa: Amb la Revolució, es trenquen les dificultats comercials i econòmiques i es comença a valorar el Laissez faire, laissez passer. Arriba la igualtat entre l'home i la dona.

- S. XIX: Dins la classe propietària, l'aristocràcia cau i en canvi la burgesia puja i augmenta el seu poder. I en la classe treballadora, els obrers augmenten i els camperols disminueixen.

- Marx era un gran teòric de les classes socials. El marxisme tracta la lluita de classes. Marx va recollir tot el que s'havia escrit i ho va oferir d'una forma sistemàtica (recopila, sintetitza i reelabora tot el que han fet les teòrics anteriors). Al llarg de la seva vida, fa diferents classificacions de les classes socials. El 1848 fa el Manifest Comunista, que és un document polític. Marx és flexible amb les classes socials i fa diferents enumeracions (vuit classes). Més tard, en parlar de França diu que hi ha sis classes. Té un concepte flexible de les classes.

- Després de la Revolució Francesa, hi ha, generalment, dues classes socials.

Propietaris

Classes intermitges

Treballadors

Quan esclata el conflicte bèl·lic les capes intermitges se'n van cap a una classe o l'altra.

- Amb la II Revolució Industrial es produeixen una sèrie de transformacions. S'implanta el socialisme.

- La desigualtat s'accentua amb el boom de creixement. Tipologia (discurs sobre l'origen de les desigualtats dels homes –Rousseau–):

- Desigualtat assumible: és natural

- Desigualtat artificial: Conseqüència de la pròpia estructura de la societat, no s'ha de renunciar el prestigi, encara que sigui hereditari.

- Desigualtat adquirida: Pot ser conseqüència del mèrit.

- Desigualtat lògica: Per crear treball, la desigualtat lògica acaba generant diferències. Comencen a aparèixer desigualtats amb la plusvàlua (unes persones s'enriqueixen amb el treball dels altres). Es crea un problema de desigualtats injustes. Respostes:

- Revolució Russa: És la solució més evident, però després hi ha complicacions. La igualtat trenca l'estímul de les persones, i amb la revolució russa, en baixar l'estímul baixa la producció.

- Socialdemocràcia (món occidental): Es deixa que el que té molt quanyi molt però després ho ha de redistribuir en:

- Ensenyament

- Sanitat

- Vivenda

Els diners es recapten mitjançant impostos.

- La igualtat d'oportunitats incideix mitjançant dos mecanismes:

- Beques: per corregir les desigualtats
- Quotes: S'utilitza per fer una discriminació positiva a favor d'un sector discriminat.

10. Gener.1997

8. Les societats de classes. Concepte de classe. Incidència de la classe social a l'educació, el treball, la vida quotidiana i el poder polític.

- Sistemes de classes:
- Propietats de béns de producció.
- Adscripció als estats és heretada
- Mobilitat social (possibilitat de canviar de classe)
- Relació entre els estats és individual.
- Les classes socials són unes realitats difícils de definir. Són conceptes variables en l'espai i el temps. Quan apareixen les classes amb la Revolució Francesa, eren unes classes bastant tancades. Amb el temps es van obrint fins l'actualitat. Hi ha teòrics que diuen que no hi ha classes socials. També hi ha indrets amb classes socials més obertes que d'altres. Ex: el s. XIX a Gran Bretanya el sistema de classes era més obert que a Europa, perquè aquí hi havia més camperolat. És un concepte difícil de definir.
- L'any 1900 el sector terciari era el 15% i el 1991 és el 56%. La població del sector terciari són de classe intermitja. Ara hi ha més gent de classes intermitges (White Collar) i menys gent de classe treballadora.
- Aquesta classe mitja que tenia poc sou estava obsessionada per l'educació dels fills, era la millor herència que els podien deixar.

(Veure fotocòpies d'aquest dia)

15. Gener. 1997

9. Anàlisi de les classes: la burgesia financera internacional i les classes propietàries nacionals.

- Evolució en la història de la burgesia financera internacional. Fases:
- Ja a l'època grega hi havia persones amb possessions a diversos països. Les cases reials dels s. XVI i XVII tenien influència i poder a tots els països. Els grans nobles també tenien patrimoni a molts llocs; ells tenien el mayorazgo (el seu títol anava lligat al patrimoni, el fill heretava i l'unia amb el de la seva dona).
- Amb la Revolució Industrial calen matèries primeres, Gran Bretanya, Holanda i Alemanya venen aquí a Espanya i treuen minerals, els fabriquen allà i ens els tornen a vendre molt més cars. Compren mines. Els ferrocarrils són muntats pel capital estranger i els serveis públics també (aigua, telèfon, gas...)
- Fins la I Guerra Mundial, els països industrialitzats van creixent i es van repartint el món (Àfrica, Àsia, etc...) sobre el mapa, abans d'endinsar-s'hi. Així es va creant una burgesia financera internacional. Les lluites per les matèries primeres d'aquesta burgesia aboquen el món a la I Guerra Mundial.
- Lenin va fer el llibre Imperialisme havent-ne llegit dos abans de J.A. Hobson i de R. Hilderfing que diuen

que en aquell moment el que té més força és el capital financer. Aquests autors noten que hi ha un moviment de concentració del capital. Després de la II Guerra Mundial, els EUA surten molt forts perquè no han estat destruïts i fan el pla Marshall. A Espanya hi havia els falangistes que no volien capital estranger i els tecnòcrates de l'Opus que volien el capital i faciliten que entri. Amb això hi ha inversions i el país comença a créixer formant-se la burgesia financera internacional. Servant Schreiber al seu llibre parla de la penetració del capital dels EUA a Europa. Diu que la potència mundial no és ni el capital europeu, ni l'americà, sinó el capital americà a Europa. Abans, per la llei Monroe (Amèrica pels americans) es feien inversions a Llatinoamèrica, però després es fan a Europa. A Espanya entre el 1959 (comencen les inversions) fins el 1973 (Crisi del Petrol), el 40% de les inversions són dels EUA i el 20% són de Suïssa, que és una tapadora dels EUA.

- El 1973 el Ministre de Petrol de Veneçuela i el d'Aràbia Saudita creen l'O.P.E.P. i decideixen limitar la producció i el preu del petroli comença a pujar. Amb això els països petrolers s'enriqueixen, sobretot les famílies més importants, perquè el poble no té res. Comencen a arribar a Europa els petrodòlars (KIO i Javier de la Rosa). Van invertir en turisme, van comprar Puerto Banús...

- Japó. Des del s. XVI als s. XIX, el Japó està tancat i no té comerç. Els EUA, amb el liberalisme, envien una flota per obrir el país. El 1870 el país era feudal, hi havia samurais i no es podia mirar l'emperador. Aquest sentit feudal es trasllada a l'empresa, hi ha una relació de vassallatge treballador-empresa. Així es fa un desenvolupament molt ràpid. Comencen a comprar empreses per tot el món i moltes les tanquen per evitar la competència dels seus productes (Rockefeller, casa Batlló)

- El fet que tot el món estigui lligat per xarxes com Internet, fa les lleis més lliures. Amb la Unió Europea hi havia unes subvencions per cultius, ramaderia i pesca i els pagesos cultivaven més del que es menja per cobrar la subvenció. Com els països subdesenvolupats també tenen camps però no tenen subvencions, cal igualar. Amb la borsa, mitjançant les xarxes de comunicació, el capital s'unifica. L'economia mundial està globalitzada. El capital està unificat però els sindicats (oposició) està separat per països.